

VOLKSBELANG

Jaargang 132 - nummer 1 - januari 2011 - maandblad

Tripartite als uitkomst?

Vicepremier en federaal minister van Begroting Guy Vanhengel (Open Vld) zegt dat indien N-VA de handdoek in de ring gooit, wat wil zeggen: indien het federale niveau niet hun ding is, dat ze België niet willen besturen, dan moeten de drie traditionele families maar hun verantwoordelijkheid nemen. Vanhengel was de centrale gast tijdens de voorbije nieuwjaarsreceptie van het Liberaal Vlaams Verbond.

Vanhengel ziet geen heil in nieuwe verkiezingen. "Waarom niet? De markten en de politieke instabiliteit is immers onze grootste handicap. Hervormingen zijn nodig, bijvoorbeeld inzake de pensioenen, de kosten van de vergrijzing, zoals in gans Europa. Door verkiezingen zal de polarisering nog versterkt worden. Verkiezingen zijn financieel een drama, we zijn dan nog verder van huis".

B.C.

Lees blz. 7.

INHOUD

VAN DE REDACTIE

Open Vld in een regering:
dodelijke dépannage

/2

BOEKEN

Aline Sax: geschiedenis en oorlog

/10

OPINIE

Nationalisme is slecht voor
Vlaanderen

/12

Dodelijke dépannage

De voorbije weken, toen duidelijk werd dat lange pogingen om een regering te vormen met zeven partijen tot niets leidden, klopte Open Vld, almaar harder op de voordeur om toch maar te worden binnengelaten in het grote circus der federale onderhandelingen. Meedoen met de grote jongens. De argumentatie om Open Vld bij de regeringsonderhandelingen te sleuren, steunde daarbij op de links-rechtstegenstellingen die men in ons land had ontdekt. In Vlaanderen zou een federale regering volgens voorzitter Alexander De Croo best uit een centrum-rechtse, in Wallonië uit een centrum-linkse coalitie worden samengesteld. Voor hem vormde dit de weerspiegeling van een Belgische realiteit.

De Croo begaats ons inziens twee denkfouten. De eerste is van strategische aard. Door nu mee te onderhandelen maakt De Croo het vooral N-VA heel gemakkelijk. Die partij, die tussen haakjes de verkiezingen in Vlaanderen won, en dus verplicht werd om haar verantwoordelijkheid op te nemen, zal, bij eventuele nieuwe verkiezingen het erg moeilijk krijgen omdat zij aan de basis lag van de maandenlange mislukkingen om een regering te vormen. Met naast zich dan een Open Vld, die zich al de tijd van enig initiatief zou hebben onthouden,

“Open Vld zou nu beter resoluut voor de oppositie kiezen, zich wezenlijk herbronnen en de volgende verkiezingen proberen sterk uit de hoek te komen.”

en dus ook geen verantwoordelijkheid zou dragen in de mislukking, en met andere woorden in een campagne volop de zwarte piet naar N-VA zou kunnen doorschuiven, en daar electorale winst uithalen.

Dat doembeeld probeert Bart De Wever nu te vermijden door Open Vld mee in het bad der onderhandelingen te trekken. Bij een mislukking krijgt in dat geval ook De Croo de volle laag. En niet alleen De Wever. Komt het toch tot een regering, dan kan De Wever Open Vld vakkundig in de hand houden. Want hij

is als de dood voor een sterke liberale oppositie die hem in een centrumlinkse regering langs rechts bestookt. Alleen in een scenario waar Open Vld het been stijf houdt, is De Wever dé verliezer. Stopt men met het voorstel om in een tripartite te stappen De Wever in de oppositie, dan zal de afloop voor de Vlaamse liberalen mogelijks nog dramatischer zijn. De Wever zal dan niet nalaten harde oppositie te voeren en de volgende verkiezingen nog groter te worden. Daarom is het een blunder van formaat van Open Vld om zich nu nog in te laten met onderhandelingen die toch tot niets hebben geleid en ook in om het even welke situatie tot niets zullen leiden. Een dodelijke dépannage wordt het. Leiden ze wel tot regeringsdeelname van Open Vld, met of zonder N-VA, dan is maar de vraag wat je moet met een regering waarin de tegenstellingen tussen links en rechts, zoals De Croo beweert, zo groot zijn. In welke mate zal Open Vld zich in zo'n krabbenmand kunnen profileren en manifesteren? Stel dat er moet bespaard worden in zeg maar de sociale zekerheid. Hoe zal een compromis tussen de PS enerzijds, en N-VA en Open Vld anderzijds, er dan wel uitzien? Di Rupo heeft overigens al laten weten dat hij geen 'anti-sociale' regering wil en

geen zin heeft in 'ultraliberale' recepten die sommigen opnieuw willen opdiene. Strategisch slaat een regeringsdeelname van Open Vld dus op niets. Ideologisch evenmin, want met deze grote tegenstellingen is een fors regeringsbeleid haast onmogelijk. Ook niet in een tripartite. Dit was anders in de tijd van paarsgroen toen liberalen en socialisten op sociaal en economisch vlak het cement van de 'welvaartstaat' hadden ontdekt en beider recepten een heerlijke maaltijd opleverden. Noch Open Vld, noch de PS, of de Vlaamse

socialisten hebben dit cement nog in zich. Een linkse vleugel in Wallonië en een rechtste vleugel in Vlaanderen zou een krakkemikkige federale regering opleveren die geen lang leven beschoren is. Dus, Open Vld zou nu beter resoluut voor de oppositie kiezen, zich wezenlijk herbronnen en de volgende verkiezingen proberen sterk uit de hoek te komen. We begrijpen dat Open Vld in dezer dagen verantwoordelijkheidszin wil tonen en in het belang van het land de meubels nog wil redden. Maar zij heeft absoluut geen fout aan wat er de voorbije maanden is verkeerd gelopen. Het zal moed vergen om op de lokroep van het Paleis toch niet in te gaan. Kan het niet anders dan zullen de Vlaamse liberalen volledig afstand moeten nemen van wat er tot nu toe is gebeurd en met een nieuwe lei trachten te starten zonder garantie op succes de volgende verkiezingen. Want, in de politiek wordt men blijkbaar nooit beloofd voor wat men heeft gedaan, maar voor wat men heeft beloofd, en dit is een bijzonder somber vooruitzicht.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent

Hoofdredactie:

Bert Cornelis Bert@Reflectc.be

Vormgeving:

Ilde Cogen ilde.cogen@openvld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent

tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15

www.liberaalarchief.be

luc.pareyn@liberaalarchief.be

Nieuwsgierigheid. Verbeelding. Twee nuttige eigenschappen bij historisch onderzoek. Twee eigenschappen waarmee professor Guy Schrans in ruime mate bedeed is. Nieuwsgierig naar alles wat maar geweten is over zijn favoriete periode, de overgang van de 18de naar de 19de eeuw. Verbeelding om zich voor te stellen hoe het was. En een vlotte pen om het uit te schrijven in zijn nieuwste boek, *Van Wit naar Blauw. Gent tussen 1780 en 1842*.

Van Wit naar Blauw

-Die periode is een belangrijk scharniermoment: de overgang van het uitgeleefde ancien regime naar modernere tijden. Het was voor onze contreien ook een woelige tijd, met niet minder dan 9 opeenvolgende politieke regimes. De locatie van het boek is evenmin toevallig gekozen. Gent was in de tweede helft van de 18de eeuw de vijfde belangrijkste stad van het Habsburgse rijk en in de daaropvolgende jaren kan de stad omschreven worden als "karakteristieke microkosmos van het grote gebeuren, waarin vinnig en snel de innovaties van de in Parijs en Londen geschreven scenario's werden gevolgd, besproken en gerecycleerd" (uit de toelichting van professor Walter Prevenier bij de voorstelling van het boek, donderdag 14 oktober 2010 - de volledige tekst vindt u terug op www.liberaalarchief.be).

Uniformen

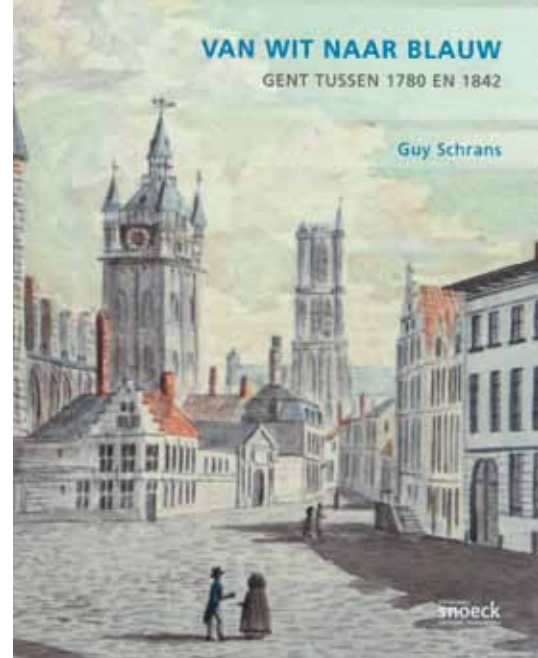
Vanwaar "Van Wit naar Blauw"? Het behandelde tijdsbestek overspant een periode die begint in volle Oostenrijkse tijd, gesymboliseerd door de witte uniformen van de Oostenrijkse soldaten ('Wit') en eindigt in 1842, het begin van een meer dan honderd jaar durend, nagenoeg ononderbroken, liberaal bestuur in Gent ('Blauw').

Om een antwoord te formuleren op de vraag welke metamorfoses de stad in die periode precies onderging, verplaatst de auteur zich in de huid van een gemeenteraadslid (Guy Schrans was van 1971 en 1984 trouwens zelf Gents gemeenteraadslid). Hij kijkt met de ogen van iemand die met een scherpe, kritische blik een analyse maakt van de vele aspecten van de stad die hij bestuurt.

Op een boeiende en helder geschreven manier maken we kennis met de opeenvolgende stedelijke beleidsinstellingen (zoals de Schepenbanken van de Keure en van Ghedele, de Collatie of Brede Raad, de Municipalité, de Maire - in 1800 werd Lieven Bauwens aangesteld tot eerste Maire -, de Regentie, de gemeenteraad), met de geleidelijke ontwikkeling van een publieke opinie en prille partijvormingen, en de rol van de toenmalige Gentse pers daarbij (met o.m. **De Gazette van Gend, Den Vlaemschen Indicateur, de Journal de Gand, de Messager de Gand, de Courrier de la Flandre**), met de evolutie in de structuur van de stadsdiensten, waarbij o.m. gefocust wordt op financiën, stedenbouw en openbare werken, politie, brandweer, onderwijs en verlichting. Zo moesten de inwoners sinds een keizerlijk reglement van 1762 op eigen kosten instaan voor de openbare verlichting en werd dit pas in 1802 een bevoegdheid voor het stadsbestuur. Ook onderwijs behoorde pas vanaf de Franse tijd tot de stedelijke bevoegdheden.

Opbloei handel

Op economisch vlak lezen we o.m. over de teloorgang van de ambachtsgilden, het belang van de handel, de bloei van de tuinbouw en de opkomst van de industriële economie en de ermee gepaard gaande milieuvervuiling. Maar er wordt eveneens aandacht besteed aan de keerzijde van die medaille: het lot van de arbeidersbevolking (met aandacht voor loon, levensduurte, werkloosheid, huisvesting, eerste pogingen tot arbeidersacties) en de diverse instellingen voor sociale bijstand. Er wordt ingegaan op de rol van de gods-

dienst in de maatschappij, het gebruik van het Nederlands en de verfransing, het belang van de boekdrukkers, de betekenis van literatuur, wetenschap en geneeskunde, de werking van de in 1751 opgerichte Akademie van Teeken-, Schilder- en Bouwkunden (de huidige KASK), en op de evolutie van opera en toneel. Tijdens de jaren 1820-1830, een topperiode van de opera, werden er jaarlijks gemiddeld maar liefst 85 verschillende opera's en evenveel toneelstukken opgevoerd. De burgerij kon voor zijn ontspanning terecht in tientallen verenigingen voor rederijders, schutters, muziek, toneel, literatuur, schermers, enz., terwijl de ontspanning van de arbeiders vooral geconcentreerd was bij het middagmaal op zondag, met als nagerecht "nen heetekoek mee nen litsuure", de diverse jaarlijkse kermis, carnaval en het beoefenen van volksspelen.

We krijgen een overzicht van de talrijke rechtbanken van het ancien régime, en de hervormingen van het gerecht in de Franse tijd, die nog grotendeels nog steeds voortleven in het huidige rechtssysteem.

Het boek sluit af met een repertorium met basisinformatie over de personen die in de tekst worden genoemd, zoals jaar van geboorte en overlijden, functie, beroep, eventuele (familie)banden met andere vermelde personen.

Guy Schrans, Van Wit naar Blauw. Gent tussen 1780 en 1842. Uitgeverij Snoeck / Liberaal Archief, 2010, 256 p. Het boek kost € 24 (+ € 3,5 verzendingskosten) en u kan het bestellen bij het Liberaal Archief, Kramersplein 23, 9000 Gent - 09/221.75.05 - info@liberaalarchief.be - www.liberaalarchief.be

Een jaar om te vergeten

door Oscar de Wandel, algemeen secretaris

Verwacht u niet aan een klassiek jaarverslag... in deze tijden van grote onrust laten wij de feiten voor wat zij zijn. Het Liberaal Vlaams Verbond blikte terug op een gehavend jaar, waarin wij door omstandigheden van puur praktische aard gedwongen zijn geweest de activiteiten tussen april en september op een laag pitje te draaien. Evenwel heeft de zoektocht naar een nieuwe vaste stek ons niet belet het jaarprogramma zonder al te veel schade af te ronden en onderwerpen zoals islam-fundamentalisme, de uitdagingen van het Vlaams onderwijsbeleid, binnenlandse veiligheid, het Vlaams binnenlands bestuur en -uiteraard- de aanhoudende politieke crisis in het land aan een grondige doorlichting te onderwerpen.

Aangezien over de opgesomde aan- gelegenheden in de onderscheiden afleveringen van Volksbelang uitvoerig is gerapporteerd, houdt ik het voor de voorbije activiteiten hierbij en richt ik mijn aandacht op de politieke soap. Ik probeer dit te doen "sine ira et studio" (Tacitus, Annales – "zonder wrok of vooringenomenheid"), maar ik geef toe dat dit laatste

niet altijd eenvoudig is, want sympathie en antipathie zijn mij als gevoelens ook niet vreemd..

Een regering

2010 zit er dus op ! De beduimelde kalender is naar de papiercontainer afgevoerd. De laatste kerstbomen zijn verbrand en de winterkoopjes zijn weldra voorbij. Nog slechts zeven dagen scheiden ons van Lichtmis en het pannenkoekenfeest en, iets verderop in februari, maakt men zich in de Vlaamse Ardennen op voor "d'leste Geute", de "Krakelingen" en "Tonnekensbrand". Daarna komen "Karnaval" en "Mardi Gras" en aangezien deze hoogtepunten in onze volksgebruiken zich niet alleen tot Vlaanderen beperken, zal België weer prompt op de kaart worden gezet. Of wij tegen die tijd al een regering zullen hebben, weet ik niet, maar vertier zal er in ieder geval zijn. En dat is toch waar het in het leven om gaat.

Weg met al die ellende, weg met alle kommer en kwel, weg met dat vermale- dijde jaar 2010, dat "jaar in zak en as", dat "jaar om te vergeten", dat "verloren jaar". Want daarover zijn de meeste commenta- toren het wel eens: het voorbije jaar was, politiek gezien, het jaar van de langdurige en pijnlijke ontzuivering.

"Nil volentibus arduum", "voor hen die

willen is niets lastig". Dat is inmiddels ten overvloede duidelijk geworden. Het is alleen betreurenswaardig dat er blijkbaar zo weinigen zijn die willen, althans die hetzelfde willen. En dat is nu ronduit on- begrijpelijk, want als je eenmaal van het volk een zo uitgesproken mandaat hebt gekregen, moet je wel het gelijk aan je kant hebben. Toch zijn tot nu toe 'gelijk hebben' en 'gelijk krijgen' niet iden- tiek. Immers, in dit land leeft ook nog een ander volk, dat zich nu eenmaal nog krachtadiger heeft uitgesproken voor een ander groot gelijk.

Wie gelijk heeft, geeft niet toe en zo komt het dat hoogmoed, frustratie, wantrou- wen, verborgen agenda's, verontwaar- diging, gekwetste onschuld, onbegrip, arrogantie, meewarigheid, onvermogen, taboes, moedeloosheid en cynisme elk vrijmoedig en open gesprek in de weg hebben gestaan. Men is het oneens over de uitgangspunten, laat staan over het te bereiken doel en dus houdt men zich onledig met ruziën over de methode.

Enkel dat heeft de agenda van de politieke onderhandelaars nu al ruim een half jaar beheerst, tot meerdere eer en glorie van de 'politique politicienne' en tot stijgende verontwaardiging van hen, die knarse- tandend vaststellen dat het oplossen van problemen is gedegenereerd tot het vinden van problemen bij oplossingen. Naarmate de tijd vordert en de druk van buitenaf toeneemt, gaat men nu en dan wat aan de eigen uitgangspunten sleute- len, of zijn doelstellingen bijsturen, zodat de brij alsmaar dikker wordt en er een steeds grotere spaan nodig is om hem om te roeren opdat hij niet zou aanbranden. De 'cruciale' momenten volgden elkaar op. Het werd 'tijd om te landen', maar zij vliegen nog altijd rondjes. De brandstof is al lang opgebruikt en toch vallen zij bij gebrek aan gewicht niet naar beneden. Het kan niet anders of zij bevinden zich in de virtuele realiteit van de gewichtloze zeepbel, van de illusie dat zij het goed menen, dat zij oprecht om het welzijn van

het volk bekommerd zijn. De trieste waarheid is dat er geen echte 'visie' is, geen reële wil om uit de impasse te komen. Zij zijn vooral met zichzelf bezig, met de moed der wanhoop pogend

te overleven in hun cocon van verwatening. Zij gedragen zich als de drenkelingen op het 'Vlot van de Medusa' (Théodore Géricault, 1818): nu eens klampen zij zich verbeten aan elkaar vast, dan weer pro-

beren zij zich genadeloos van elkaar los te maken, elkaar van het vlot af te duwen en te verzuipen of, als dat niet lukt, elkaar als kannibalen op te vreten. Aan elkaar veroordeeld, geketend in hun onverbetterlijke eigenwaan 'goed bezig' te zijn, gevangen in de beloften die zij niet waar kunnen maken en vervaarlijk zwaaiend met hun verroeste slogans en geblutste symbolen dolen zij rond, onderweg naar nergens.

Lopende zaken

Intussen gaat het gewone leven door. De zittende regering van 'lopende zaken' -liberalen inclus- houdt het staatschip drijvende en biedt sereen het hoofd aan de dreigende calamiteiten. Het Europese voorzitterschap is op een correcte wijze verlopen, met een soort "rustige vastheid", maar zonder echte verve. Maar dit alles neemt niet weg, dat de tijd voor echte oplossingen dringt. Want zie, hetzelfde volk dat de overwinnaars van de verkiezingen van 13 juni 2010 op democratische wijze heeft gemandateerd, is nu begonnen te morren. En ook al is dat

volk niet zo beslagen in Latijnse citaten, één ervan meent het zich toch nog, mee dank zij Tom Lanoye, te herinneren: "Quo usque tandem abutere, ..., patientia nostra? quam diu etiam furor iste tuus nos eludet? quem ad finem sese effrenata iactabit audacia?"- Marcus Tullius Cicero, In Catilinam - (Hoe lang nog zult u, ..., misbruik maken van ons geduld? Hoe lang zal zelfs die waanzin van u de spot met ons drijven? Tot welk einde zal uw brutaliteit teugelloos op en neer gaan?). Maar meer nog dan kunstenaars en studenten beginnen de 'captains of industry' zich openlijk te roeren en de combinatie van een en ander zou wel eens aanleiding kunnen geven tot een explosieve cocktail. Is dit de voorbode van een soort "justice immanente" -ik bedoel hiermee geenszins de "immanente gerechtigheid" van André Joseph Léonard, maar wel het origineel van de radicale denker Pierre-Joseph Proudhon- van een aangeboren besef van gerechtigheid bij de mens om het lot in eigen hand te nemen en elke vorm van gezag buiten het eigen geweten te verwerpen? Niet dat er onmiddellijk een volksopstand dreigt, maar de betoging in Brussel van afgelopen zondag heeft wel degelijk aangetoond dat het 'ras le bol'-gevoel bij de bevolking ernstig moet worden genomen... Maar de politiek heeft alvast laten doorschemeren dat dergelijke manifestaties niet van dien aard

zijn om hen tot 'overhaaste en onvoldragen' akkoorden te bewegen. Misschien moeten wij andere maatregelen overwegen om hen tot beter inzicht te brengen: je zou bijvoorbeeld het federale parlement voor onbepaalde duur in het systeem van technische werkloosheid kunnen duwen en hun een uitkering toekennen in plaats van hun parlementaire vergoeding, of je zou, zoals al eens een keer is voorgesteld, de betrokken politieke partijen een duit in het zakje laten doen vanuit de dotaties die zij uit belastinggeld ontvangen.

Status quo en wurggreep

Uiteraard, vrienden, is dit populistisch geklets, maar zo nu en dan moet een mens een los kunnen komen uit dit steriele circus en er een lap op geven.

Voor de liberale politieke partijen aan beide zijden van de taalgrens is de bestaande situatie al evenmin eenvoudig. Ook al worden zij niet bij de regeringsonderhandelingen betrokken, zij beseffen ook wel dat hun positie verre van rooskleurig is. In de zittende regering doen hun ministers ronduit wat van hen verwacht wordt, maar naarmate de status quo behouden blijft, begrijpen hun kiezers steeds minder hoe zij tegelijkertijd aan het beleid kunnen deelnemen terwijl zij toch al met één been in de oppositie staan...

Hoe komen wij hier uit? Hoe bevrijdt de Open-Vld -en wat mij betreft mag het 'voorvoegsel' Open er gerust weer af- zich uit de zelfvernietigende wurggreep waarin de partij zich momenteel bevindt. Wij hebben iemand in ons midden die ons dat veel betere kan uitleggen dan ik en dus doe ik er nu maar het zwijgen toe. Echter niet vooraleer ik u nog heb gezegd wat ik met deze "Pot pourri" van plan ben: niets namelijk, want elke gelijkenis met de werkelijkheid is vanzelfsprekend puur toeval.

Vanhengel ziet oplossing in tripartite

Vicepremier en federaal minister van Begroting Guy Vanhengel (Open Vld) zegt dat indien N-VA de handdoek in de ring gooit, wat wil zeggen: indien het federale niveau niet hun ding is, dat ze België niet willen besturen, dan moeten de drie traditionele families maar hun verantwoordelijkheid nemen. Vanhengel was de centrale gast tijdens de voorbije nieuwjaarsreceptie van het Liberaal Vlaams Verbond.

De gebeurtenissen in de Wetstraat volgden zich snel op. Als we dit verslag schreven had onderhandelaar Johan Vande Lanotte ontslag genomen en was het wachten op een initiatief van de Koning. Voor Guy Vanhengel waren er nog drie mogelijkheden: ofwel zouden de zeven partijen nog een oplossing vinden, wat nadien niet het geval bleek

te zijn, ofwel moest volgens Vanhengel een andere formule worden uitgedokterd: "met taalkundige asymmetrie maar waarbij de politieke grondstromen van de twee gemeenschappen mekaar vinden (N-VA – CD&V – Open Vld enerzijds en PS-CDH-Ecolo anderzijds). En dan moet men die formule een kans geven, maar moet Bart De Wever zijn verantwoorde-

lijkheid durven en ook mogen nemen", aldus Vanhengel.

Geen nieuwe verkiezingen

Als dit niet lukt blijft volgens hem een laatste mogelijkheid over: "ofwel moet de N-VA de handdoek in de ring gooien en toegeven wat velen vermoeden, het is te zeggen dat het federale niveau niet hun ding is, dat ze België niet willen besturen en dan moeten de drie traditionele families hun verantwoordelijkheid opnemen. Hoe dan ook, zegt Vanhengel, wie in de regionale regeringen zit, zal ook zijn verantwoordelijkheid nemen op het federale niveau. Anders belanden we weer in het vechtfederalisme, komt er geen oplossing voor BHV, voor de staatshervorming en komt er vooral geen oplossing voor de prioriteiten zijnde de

sanering van de openbare financiën en het sociaal economisch beleid dat onze welvaart moet veilig stellen". Vanhengel ziet geen heil in nieuwe ver-

kiezingen. "Waarom niet? De markten en de politieke instabiliteit is immers onze grootste handicap. Hervormingen zijn nodig, bijvoorbeeld inzake de pensioe-

nen, de kosten van de vergrijzing, zoals in gans Europa. Door verkiezingen zal de polarisering nog versterkt worden. Verkiezingen zijn financieel een drama, we zijn dan nog verder van huis". Open Vld heeft zich volgens Vanhengel, gezien de verkiezingsuitslag bescheiden opgesteld. "We hebben een stap opzij gezet, we hebben de verkiezingsuitslag gerespecteerd". De vicepremier verwees verder naar wat voorzitter Alexander De Croo eerder had gezegd: Open Vld wil zijn verantwoordelijkheid opnemen, net zoals ze dat nu al maanden doet in de regering van lopende zaken en met resultaten. Vanhengel: "We willen onze verantwoordelijkheid opnemen maar één zaak moet duidelijk zijn: 'Zonder de belastingen op sparen, investeren en arbeid te verhogen'.

Gestolen overwinning

Vanhengel begon zijn betoog met een analyse van hoe het zover is kunnen komen. In 2007 kon Yves Leterme, de man

Een surrealistische trein

LVV-voorzitter Clair Ysebaert vergeleek in zijn nieuwjaarsboodschap de politieke situatie met een surrealistische trein die nergens naartoe rijdt en waarvan het aankondigingsbord op het uur 'nooit' staat.

Ysebaert is van mening dat er een aantal buffers zijn weggevalen en daardoor de politieke impasse totaal is. Bijvoorbeeld de opbouw van reserves op Vlaams niveau door gewezen Vlaams minister Dirk Van Mechelen. Nu moet minister-president Kris Peeters toegeven dat er Vlaamse schulden zijn. Een andere buffer zijn de lokale besturen die voorwerken, maar voor hoelang nog, vraagt Ysebaert zich af.

De Belgische crisis is volgens de LVV-voorzitter een crisis van de democratie. Je moet in een democratie kunnen compromissen sluiten. Dit gebeurt niet meer. Partijen hebben geen ideologie meer, ze weten niet meer voor wat ze staan en stemmen hun verkiezingsprogramma's af op wat reclamejongens hen influisteren. Partijen zijn op de dool, om het met de woorden van Paul Jambers te zeggen: "Wie zijn zij, wat doen zij, wat drijft hen?"

Ysebaert ziet na de ontzuiling, nu de 'ontzieling' van de politiek. Partijen zijn commerciële bedrijven die op korte termijn denken, hun programma's door reclamebureaus laten schrijven en enkel kijken of ze succes hebben. De passie voor waarden en het verlangen naar een betere toekomst zijn volledig verdwenen. "Ze laten zo de markt over aan ideologisch onkruid en dreigen een stille dood te sterven", aldus de voorzitter.

B.C.

van 800.000 voorkeurstemmen met politieke oneliners als 'vijf minuten politieke moed' en 'wie gelooft die mensen nog' en het kartel met N-VA de overwinning 'stelen'. N-VA wou of kon toen ook niet meewerken aan een federale regering. In 2009 ging Open Vld na de verkiezingen voor het Vlaams parlement in de oppositie. CD&V hield de banden met N-VA strak, ondanks het springen van het kartel, en stapte samen met N-VA en sp.a in een Vlaamse regering. Twee partijen, N-VA en sp.a maakten geen deel uit van de federale regering die door CD&V geleid werd. Na de federale verkiezingen van 2010 waren de rollen omgekeerd: N-VA was de grootste. De polarisering tussen Frans- en Nederlandstaligen had geloond.

Doping

Vanhengel vergelijkt de situatie met doping en is bijzonder hard voor N-VA. N-VA en CD&V namen met hun onvoldragen verkiezingsbeloften 'doping' tijdens de verkiezingscampagnes. Ze namen hun toevlucht tot goedkope slogans zoals 'meer bevoegdheden', 'splitsen nu'. "En de Vlamingen lieten zich opnieuw massaal beetnemen, een tweede keer na Letermé. De Wever en zijn partij waarvoor ze massaal stemden, wou niet eens eerste minister worden. Hij blijkt zich te

versteken achter de klassieke truuk van het kaakslagflamingantisme, hij blijft Calimero spelen".

Vanhengel spaarde ook de media niet. "Informatie en amusement geraken steeds sterker 'verweeverd'. Een banaal spelprogramma als 'De slimste mens', wordt verheven tot nieuws. Resultaat van dit alles: "Hoe helder de verkiezingsbeloften ook waren, zo verward en chaotisch is de toestand zeven maanden later. Vanhengel benadrukt dat ondanks deze situatie de begroting op

spoor zit, maar dat er één grote handicap blijft: de staatsschuld van 340 miljard euro.

Compromis

Vanhengel zei ten slotte dat de sleutel van het succes ligt in wat de Koning in zijn Kerstboodschap verklaarde: "Het komt me voor dat de kunst van het compromis in ons land de jongste jaren ietwat vergeten is geraakt".

B.C.

Aline Sax

Bezeten door geschiedenis en oorlog

Met een debuterend auteur kan men niet voorzichtig genoeg zijn. Als met een eerste liefde, waarmee men maar zelden trouwt en die je later gerust mag verzwijgen en vergeten. Zo dook de naam van Aline Sax, geboren in 1984, voor het eerst op in 2001 naar aanleiding van de publicatie van 'Mist over het strand', een intrigerend verhaal over twee Duitse kindsoldaten tijdens de Tweede Wereldoorlog, die op een ongezouten wijze volwassen worden. Sax schreef het op vijftienjarige leeftijd. 'Een debuut dat veel goeds voorspelt' werd toen nogal clichématig gerecenseerd.

Toen al kon vermoed worden dat Sax een meer dan triviale interesse had voor (moderne) geschiedenis. Die historiografische drift zou men nadien niet alleen terugvinden in al haar boeken maar ook beroepshalve. Zij studeerde geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen en docu-mentoreert in dit vakgebied. Als historica is zij verbonden aan het historische onderzoeksbureau Geheugen Collectief. Onlangs vertelde zij op Canvas onthullende dingen over het weinig bekende Camp Top Hat op de Antwerpse linkeroever aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het Geheugen Collectief onderzoekt momenteel o.m. de oorlogsjaren van de bekende striptekenaar van Suske en Wiske, Willy Vandersteen, die tijdens de oorlog onder de schuilnaam Kaproen pro-nazi cartoons tekende. De resultaten van het onderzoek worden in het najaar 2011 gepubliceerd. Op haar achttiende verscheen: 'Duivelsvlucht', over de Bende van de Bokkenrijders in de achttiende eeuw, en ze was pas twintig toen ze al haar derde historische roman op haar naam had staan: 'De gebroken harp', gesitueerd tijdens de Ierse Paasopstand tegen de Engelsen in 1916.

De Tweede Wereldoorlog komt het volgende jaar (2005) voor het eerst aan bod in 'Geen stap terug' over drie jonge mensen die betrokken raken bij de Slag van Stalingrad, van augustus 1942 tot februari 1943. En het wordt gaandeweg een traditie: goed gedocumenteerd (normaal voor een studente geschiedenis) maar bovendien bijzonder vlot geschreven.

Magnum opus

Haar magnum opus zou ik haar volgende twee romans, een tweeluik, willen noemen. In 'Wij, twee jongens' (2006) wil een West-Vlaams gezin in 1910 naar Amerika emigreren. Alleen hun zoon Adriaan komt in New York terecht, zijn ouders en tweelingbroer Alexander blijven in hun vertrouwde landelijke Vlaanderen achter. Adriaan wordt meteen bestolen, is moederziel alleen, gaat kapot van heimwee en worstelt met zijn ontluikende homoseksualiteit. Hij leert Jack kennen, en het lijkt erop dat hiermee zijn seksuele identiteit bezegeld wordt. Maar we bevinden ons in 1910 in het toen nog bijzonder puriteinse Amerika.

In 2007 kreeg het boek een verwachtte vervolg: 'Schaduwleven', met de verdere lotgevallen van Adriaan en zijn homovrienden in New York. Geconfronteerd met de New Yorkse onderwereld, verteerd door heimwee moet hij kiezen: "Kon ik nog terug naar het oude continent? Ik kon niet meer terug naar mijn oude leven. Ik was te veel veranderd. Ik wilde niet dat vader en moeder me leerden kennen als de mens die ik nu was..."

Geen begrensde eigen wereldje

"Amerika, du hast es besser Als unser Kontinent, das alte..." schreef Goethe al in 1827, Sax schrijft geen melig liefdesverhaal maar een Vlaamse roman met een internationaal karakter. Het lijkt er wel op dat Sax toch vanaf het begin is begonnen en dat de vaderlandse bronnen voor haar ontoereikend zijn geworden. Het overdondert je dat zij op haar leeftijd al beseft hoe ingesloten ons eigen wereldje is, hoe bekrompen of provinciaal. Dat zij

op haar drieëntwintigste helemaal geen gebrek aan perspectief, aan ruimte of aan tekort van levenservaring heeft, zegt voldoende. Sax beschikt over een ruime visie, schrijft levensecht. Haar romans lijken op transcripties van de realiteit, als reportages. Ze komen natuurlijk, echt, zakelijk over, helemaal niet geblaseerd, niet pseudo diepzinnig of cerebraal. Ze lezen als vanouds lekker weg. Fijn leesvoer ook mede dank zij Sax' geloofwaardige inkijkjes in het menselijke gemoed. Geen wonder dat ze meteen zijn vertaald in het Engels, het Duits en het Deens.

Omkeerboek

Sindsdien schreef Sax nog 'De Hond van Roosevelt' waarin een Duitse jongen in 1944 moet kiezen tussen zijn Duitse identiteit en zijn sympathie voor de Amerikanen.

'De laatste reis', eind 2010 verschenen, lijkt mij een waagstuk. Zij noemt het een **omkeerboek**. Aan de ene kant het verhaal over een klein meisje dat met haar moeder wordt opgepakt en gedeporteerd om te belanden in een concentratiekamp en anderzijds 'Het verhaal van de Holocaust' met het feitenmateriaal om het verhaal te kaderen, helder geschreven en toegankelijk voor 'kinderen vanaf 10 jaar'.

John Rijpens

Aline Sax, 'Wij, twee jongens' en 'Schaduwleven'. Uitgeverij Clavis; 246 pagina's elk; 19, 95 euro. Alle boeken van Aline Sax zijn verschenen bij Clavis.

De volksraadpleging over de zekere afscheiding van Zuid-Soedan uit Afrika's grootste staat, reikt veel verder dan het ontstaan van een nieuwe staat. Het staat immers vast dat de kiezers zich en masse tegen hun onderdrukkers zullen keren.

De zwarte hand

Bijna 4 miljoen ingeschreven kiezers waren er: 3,75 miljoen die in het zuiden leven, 116.000 uit het Arabische noorden, en 60.000 uit de diaspora. De kaap van de helft plus één kiezers was na drie dagen makkelijk gerond, genoeg voor de rechtsgeldigheid van de raadpleging. Dat meer dan 60 % ook de grote bol zal kleuren onder de ene, opgestoken hand, lijkt geen twijfel. Waarnemer Jimmy Carter denkt eerder in de richting van zeker. Maar nu al is de boedelscheiding bezig. 85 %. De definitieve uitslag zal allicht pas half februari voorliggen. Op 9 juli kan Zuid-Soedan als 193^e lidstaat van de VN zijn intrede doen. Maar nu al is de boedelscheiding bezig.

Grenzen vastleggen

Anders dan in Tsjechië, ligt de grens tussen beide, huidige landsdelen niet vast. Nog een vijfde van de grens dient opgemeten. Dat wijst erop dat voor het eerst in de Afrikaanse geschiedenis de onwrikbare afbakeningen van de Conferentie van Berlijn (1884-5) aan het glijden gaan. Er was een precedent, de vreedzame splitsing van Ethiopië en Eritrea in 1993. Maar op een paar grensdorpen na, volgde de toewijzing van het grondgebied de oude scheidslijn tussen het onafhankelijke Ethiopië van de negus en de aan Italië toegewezen kuststaat. Dit referendum is baanbrekend, en houdt op termijn een groot gevaar in: het sneeuwbaaleffect. Vijftig jaar na de dekolonisering golf dringt het besef door dat het van het Westen geërfd centralisme, met zijn autoritaire bewindsstructuur, zijn beste tijd gehad heeft. En dat glijdende staatsverbanden (zoals voor Polen in Europa) niet langer ondenkbaar zijn.

De grootste bedreiging voor Afrika is niet armoede, maar welvaart. Soedan is daar het prototype van. De traditionele discriminatie vanuit Chartoem (die doorgaat in de westelijke provincie Darfoer) behoort tot een negentiende-eeuws denkpatroon. Ontvoogding, die teruggaat tot de Mahdi en zijn opstand tegen Ottomanen en Britten (1881-

1885), keert zich niet langer tegen de vroegere koloniale machten, maar tegen de kunstmatige samenstelling van de natiestaten. En het smeermiddel is, als vanouds, het opbod tussen erts- en oliehongerige concerns.

Bedremmeld

Toekomstig president Salva Kiir, militair geniaal, maar politiek wat bedremmeld, en omhoog gecatapulteerd na de vreemde dood van Garang bij een helikoptercrash in 2005, toen hij nog maar net vice-president was geworden, heeft nog andere zorgen. Tegen juni moeten de grensgeschiedenissen uitgeklaard zijn. De nationale schuld van Soedan moet opgedeeld worden. Welke voorwaarden gelden voor burgerschap en nationaliteit? Het noorden blaast warm en koud. Al-Basjier belooft alle ondersteuning en goed nabuurschap. Maar zijn ministers laten andere geluiden horen: Zuid-Soedanezen worden meteen als buitenlanders aangezien; wie er nog woont (1,5 miljoen zuiderlingen) verliest alle recht op ziekenzorg en sociale voorzieningen. Er gaan stemmen op om ook alle eigendommen te naasten, de ambtenarij te zuiveren, het verblijfsrecht in te perken. En het mangelt Al-Basjier al langer aan betrouwbaarheid en geloofwaardigheid. In de aanloop naar het referendum heeft hij ook nu weer de pers gemuilkorfd en willekeurige aanhoudingen laten verrichten. Soedan heeft ongetwijfeld ook de hand gehad in grensschermtuelingen waarbij in Abyei tien, en in Mayom zes doden vielen. Chartoem bewapent, net als in Darfoer, nomadische veehouders, die de boeren brandschatten en de stammen verzwakken. In Abyei ging het om graasland, in Mayom om olie.

Experiment

Zuid-Soedan wordt een interessant experiment, dat nogal wat zwarte leiders met argwaan bekijken. De facto afscheidingen waren er legio: in Kongo (Katanga), in Tsjaad, in Somalië (Puntland), in Angola met

Waarnemer Jimmy Carter.

Toekomstig president Salva Kiir.

Jonas Savimbi, in Nigeria vooral (Biafra). De opkomst van een radicaal islamisme dat samenvalt met een nieuwe wedloop voor Afrika – maar nu een van grondstoffen en markten, niet langer voor rubber en koper – kan de verkrumming van Afrika nog versnellen. **The scramble for Africa** wordt **The crumble of Africa**. Er dreigen barre tijden voor het centrale gezag, dat nogal wat landen hebben willen versterken door hun hoofdstad meer landinwaarts te leggen: Nigeria (van Lagos naar Abuja), Ivoorkust (van Abidjan naar Yamoussoukro), Tanzania (van Dar-es-Salaam naar Dodoma). Het perverse effect van lotsverbetering houdt meteen de kiemen in van geografische convulsies. Tekenend en wat sardonisch was trouwens het kiesbiljet in Zuid-Soedan. De gebruikte talen waren Arabisch en Engels, geen Dinka, Dho Col of Nuer, bij voorbeeld. Nu ja, lezen kunnen de meesten toch niet. Maar de hand, die was niet eens zwart, maar blank. Het is allicht de stempel van het mondiale kapitalisme.

Lukas De Vos

Nationalisme is slecht voor Vlaanderen

“Bij joodse mensen draait het niet om taal, godsdienst of geschiedenis, maar wel om afstamming. U moet maar eens rondlopen in Antwerpen. U zal snel merken dat de zogeheten vrijzinnige joden even Joods zijn als de chassidim”, aldus Jan Peumans, voorzitter van het Vlaams Parlement tijdens zijn 11 juli toespraak. Hij ging verder “De Vlaamse deelstaat... onderstut een Vlaamse identiteit die zou moeten leiden tot natievorming”.

Toen ik hem toeschreeuwde dat hij de reputatie van de Vlamingen besmeurt met zijn nationalisme, was hoongelach mijn deel. Niet onder de aanwezigen, zij stonden even perplex als ikzelf. Daags nadien becommentarieerde een VRT-reporter dat mijn uithaal waarschijnlijk aan de hitte te wijten was. Een andere journalist stelde dat hij de toespraak nog eens had herlezen en “dat het allemaal zo erg niet was”. Ik werd bedolven onder de hate-mails. “Vuile Brusselse slet, je moet leren beleefd zijn en de mensen niet onderbreken. Fier Vlaams-nationalist te zijn”, schreef een man, die schelden blijkbaar wel beleefd vindt. “Stomme Brusselse hoer. Groetjes, José, schreef een andere. Op de internetfora nog meer van dat. Het lijkt wel alsof Vlaams-Nationalisten een opleiding krijgen om internetfora af te schuimen en er degoutante reacties op te posten.

Keerpunt

Zes maanden geleden hadden deze mails nog effect, maar nu blijkt dat te keren. Journalisten Yves Desmet, Luk Van der Kelen en Hilde Sabbe klaagden dit Vlaams-Nationaal gedrag al aan. Van zodra je kritisch bent over nationalisme zijn hate-mails jouw deel. België bezingen is al helemaal uit den boze. Vraag maar aan Koen Wouters. Vlaams-nationalistisch minister Geert Bourgeois vond het toen zelfs nodig om op Clouseaus liedje ‘Leve België’ te reageren omdat het volgens hem teveel op de openbare zender werd gedraaid! Zes maanden later verzet de Kunstwereld zich tegen nationalisme. Onder “Niet in onze naam” gaven een 40-tal artiesten een prachtig optreden in de KVS. Ook studenten durven de confrontatie aan en organiseerden een grote betoging. Eigenlijk leeft het ongenoegen over de opwaartse koers van de Vlaams-Nationalisten al lang onder de Vlamingen. Naast de hate-mails kreeg ik na 11 juli telefoontjes uit het hele land. Oudere mensen klampten me

bijna huilend aan op straat. Ze kusten me en zegden maar één woord: “Eindelijk”. Hoe is het zover kunnen komen? Waarom hielden zoveel mensen zich in om kritisch te zijn tegenover Vlaams-Nationalisten? Hoe is het mogelijk dat 44% van de Vlamingen oprecht geloven dat Vlaams-Nationalisten hen een beter leven kunnen bezorgen? Wij worden al veel te lang platgewalst met beweringen die nooit bewezen zijn. Bijvoorbeeld: Brussel kan zichzelf niet besturen, Brussel krijgt teveel geld, Brussel is een Franstalige stad. Vlamingen zijn beter dan Walen. Er zijn goeie en slechte Vlamingen. Alles wat België doet is slecht, Alles wat Vlaanderen doet is goed enz.

Onzin

Dit soort onzin wordt maar herhaald en herhaald en nooit meer in vraag gesteld. Dit is het nieuwe politiek correcte denken. Er zijn geen cijfers die de beweringen staven, niemand vraagt er zelfs naar, maar toch gelooft iedereen het want ‘iedereen weet toch dat het zo is’. De realiteit is nochtans anders en ontluisterend. Vlaanderen kreunt onder het slechte beleid dat deze Vlaamse regering voert. Regelgeving alom, wachtlijsten te over, maar oplossingen zoek je best met een vergrootglas. De minister voor natuur zegt dat mensen moeten leren leven met overstromingen. Als minister van cultuur slaagt ze erin om blind te saneren en tegelijk bevriende kunsthuizen meer geld te geven. Het toekennen van vergunningen voor nieuwe bedrijven duurt langer dan in Wallonië. De minister voor mobiliteit blijft struikelen over de putten in de wegen. De files in Vlaanderen zijn nog nooit zo lang geweest. Er werden 8 keer zoveel windmolens geplaatst in Wallonië dan in Vlaanderen. Stadsscholen barsten uit hun voegen, maar geld voor onderwijs is er niet meer. De begroting hangt immers met haken en ogen aan elkaar. De lijst is einde-

loos, zelfkritiek schaars.

Maar, als er op het nieuws een bus in een ravijn reed, was het een Belgische, maar als een ondernemer in het buitenland succes heeft is het geen Belgische maar een Vlaamse. Eerst was er een partij die tegen de vreemdelingen was, nu is er een partij tegen België, tegen Brussel en tegen Wallonië. En tegen de zogenaamde ‘slechte Vlamingen’. Laat ik duidelijk zijn: het creëren van de externe vijand om in de gunst van de kiezer te staan is een onaanvaardbare manier van aan politiek doen. Sinds wanneer bepaalt de plaats waar je geboren bent of waar je woont of je lui bent of ijverig, capabel of niet? Juist. Sinds nooit. Whats next? De Westvlamingen tegen de Antwerpenaren? De slechte of onbestaande beslissingen over het Schipdonk-kanaal, de Lange Wapper en de Ring rond Brussel tonen toch aan dat er een nieuwe Vlaamse ziekte is: de Vlaamse zelfgenoegzaamheid.

Individueel eerst

Wat de Vlaams-nationalisten willen is dat staatsgrenzen samenvallen met taalgrenzen. Zij geloven immers dat die taalgrenzen de ‘volksaard’ bepalen en dat het onmogelijk is een land te besturen waarin mensen met ‘verschillende volksaarden’ samenleven. Europa moet zowat het grootste kwaad zijn voor nationalisten. De verschillen tussen mensen worden dus gezien als een beletsel voor goed bestuur. Bovendien gaan ze ervan uit dat mensen die een bepaalde taal spreken meer kenmerken met elkaar gemeen hebben dan mensen die een verschillende taal spreken. Nochtans smeden hobby’s, familiebanden, vriendschappen enz. veel meer gemeenschappelijke kenmerken dan grenzen die door politici aan de bevolking worden opgedrongen. Bovendien is elke mens verschillend. Elke mens heeft andere wensen, dromen... De natie moet geen beleid voeren voor groepen, maar voor elk individu. Het respecteren van de eigenheid van elk individu is immers de enige garantie op een democratische samenleving waarin mensenrechten gerespecteerd worden. Of om het met woorden van Ayn Rand te zeggen “The smallest minority on earth is the individual. Those who deny individual rights cannot claim to be defenders of minorities.”